

число пис-епископ
горнокрајчане

ВРЕТН ГАРЯ ГОРНОКРАЈЧАН

• ИЗДАВАЧКА УСТАНОВА МАРТИРИА • ГОДИНА XVI • БРОЈ 36 • АПР 2017 •

Η ΕΥΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

Свети Сава горњокарловачки

Излази са благословом Његовог
Преосвештенства Епископа
горњокарловачког г. Герасима

Издавач:

Епархија горњокарловачка
Издавачка установа
„Мартириа“

Председник уређивачког одбора:

Његово Преосвештенство
Епископ горњокарловачки
г. Герасим

Главни и одговорни уредник:

Архимандрит
Наум (Милковић)

Чланови редакције:

Протопрезвитер-ставрофор
Славиша Симаковић
Игуман Георгије (Станковић)
Протопрезвитер Саша Умићевић
Протонамјесник Предраг Сушић
Чтец Саша Лончина
г. Синиша Таталовић

Адреса уредништва:

Епархија горњокарловачка
Издавачка установа „Мартириа“
Враницанијева бр. 6

Контакт:

телефон: 00385 (0)47 642 531
факс: 00385 (0)47 642 532
e-mail: naum.m89@gmail.com

Тираж:

1.000 примјерака

Штампа се средствима Епархије
горњокарловачке. Часопис није
намијењен за продају.

Ваше донације намијењене нашем
издаваштву можете уплатити на
жиро-рачун Епархијског управног
одбора Епархије горњокарловачке:

IBAN HR57 2484 0081 1025 9512 2
Raiffeisen BANK Austria d.d.

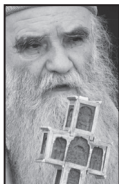
Рукописи и фотографије се не
враћају. Текстови и прилози
објављени у часопису представљају
ставове аутора.

ISSN 1334-3467

СВЕТИ САВА ГОРЊОКАРЛОВАЧКИ

• ИЗДАВАЧКА УСТАНОВА МАРТИРИА • ГОДИНА XVI • БРОЈ 36 • АПР 2017 •

Митрополит др Амфилохије (Радовић)

О ТАЈНИ КРСТА ХРИСТОВОГ

.....СТР. 2

Будимир Кокотовић

ЕПИСКОП ГОРЊОКАРЛОВАЧКИ ЛУКИЈАН (НИКОЛАЈЕВИЋ)

.....СТР. 8

Протојереј Димитрије Смирнов

НАЈСТРАШНИЈИ ГРЕХ

.....СТР. 10

Епископ Симеон (Злоковић)

СКИЦА ЗА ПРОПОВЕД НА ТОМИНУ НЕДЕЉУ 1974. ГОДИНЕ

.....СТР. 14

Љубинка Тошева Karpowicz

СЈЕДИЊЕЊЕ ПАРОХИЈА ПРИ ХРАМОВИМА СВЕТОГ НИКОЛЕ У РИЈЕЦИ И СВЕТОГ ГЕОРГИЈА НА СУШАКУ – 1947. ГОДИНЕ.

.....СТР. 16

Нинко Поткрајац

ПЈЕСМА РОДНОЈ КУЋИ

.....СТР. 19

www.eparhija-gornjokarlovacka.hr

АКТУЕЛНОСТИ

*Вијести преузете са интернет
презентације епархије горњокарловачке*

.....СТР. 21

О ТАЈНИ КРСТА ХРИСТОВОГ

Предавање одржано на Сабору православне омладине у Манастиру Ремети почетком Госпојинског поста 1984.

На самом почетку овог нашег заједничког сусрета неопходно је да заблагодаримо најпре Богу на његовом дару, као и оцу Данилу, игуману овог манастира са сестрама, што су нам омогућили да се овде састанемо. Заиста, за нас је велика радост заједнички боравак у овој светињи. Сам назив манастира – Ремета, изгледа да је грчког порекла и да долази од речи „еримитирион“, што значи: место пустињежителиства, пустињежителиница, или просто – пустиња. Овде у овој пустињи већ неколико векова живе и подвизавају се душе жељне и жедне живог Бога, Божје светости, светлости и правде. Оваква места су по својој природи места подвига и подвижничког сведочења. А места сведочења су истовремено и места мучеништва (у древном Отечнику стоји забележено да су за место где су се подвизавала два брата, други после њиховог упокојења говорили: „Дођите да видите место мучеништва два брата“. Тако је и Манастир Ремета био и остао место сведочења и место мучеништва, првенствено „мучеништва савешћу“, али се дешавало у његовој историји – нарочито у току овог другог светског поклања – и место мучеништва крвљу. Не само што Манастир по својој природи почива на Распећу Христовом и што служи Распећу, него је и сам учествовао својом потоњом недавном судбином у Христовом распећу и распећу свих невиних гоњених Христа ради и Његове правде ради. У току II Светског рата Манастир је страховито настрадао, заједно са својим житељима и православним житељима из његове околине. Трагови његовог страдања виде се и данас, а до пре неку годину били су још уочљивији. До скора је и сам храм био у рушевинама, још пре неку годину служили смо у порушеном и разореном храму. Али, ево, Божјим благословом и трудом оца Данила и ове две смерне сестре, помогнутих од богомољних душа из ближе и даље околине, манастир је поново обновљен. Благодаревши томе околики број нас овде скупљених ужива његово гостопримство.

Још једном бих подвукао и истакао то учешће манастира у Распећу, у тајни Крста Христовог, како манастира као грађевине тако и манастира као места боравака и обитавања оних који су се подвизавали у њему. Крст је символ нашег хришћанског живљења. Зато се он налази на врху сваког храма и у његовој унутрашњости, зато је и хришћански живот без њега незамислив. Није ли и данашњи дан, дан почетка Госпојинског поста, посвећен часном Крсту? С обзиром на то, што је и пост по својој природи и назначењу једно специфично доживљавање тајне Крста, сматрао сам да би било добро да на почетку овог нашег братског Сабора у Манастиру Ремети поразговарамо баш о тој великој тајни.

Почећу од одељка из прве посланице Коринћанима, који смо данас прочитали на Литургији. Тај одељак управо говори о Тајни Крста, односно о Часном Крсту, који је по речима Апостола Павла „лудост онима који пропадају а нама који се спасавамо сила Божја“. Ево како гласи тај одељак: „Ријеч о крсту је лудост онима који пропадају, а сила Божја нама који се спасавамо. Јер је написано: Погубићу мудрост мудрих, и разум разумних одбацићу. Гдје је мудрац? Гдје књижевник? Гдје препирач овога вијека? Зар не претвори Бог мудрост овога свијета у лудост? Пошто, дакле, у премудрости Божијој, свијет мудрошћу не позна Бога, изволи се Богу да лудошћу проповиједи спасе оне који вјерују. Јер и Јевреји ишту знаке, и Јелини траже мудрост. А ми проповиједамо Христа распетог, Јеврејима саблазан а Јелинима лудост. Онима пак позванима, и Јеврејима и Јелинима, Христа Божију силу и Божију премудрост“. (1 Кор. 1, 18-24)

У чему се састоји та „лудост“ Крста о којој говори Апостол? Апостол Павле и на другим местима у својим посланицама говори о „лудости“ Крста, а и о себи, као лудом у очима света, управо стога што служи Крсту, односно ономе који је на њему распет – Христу. Крст

је пре свега лудост као оруђе којим су људи кажњавани по римском закону: на њему су разапињани највећи злочинци. И ето, управо то најсрамније оруђе, преко Христовог распећа на њему, претворено је у најсветији знак, претворило се у силу и знамење човека и света. Иза његовог видљивог знака и у њему запретена је од људских очију скривена тајна светости и светлости, преображаја и освећења целокупне творевине.

По учењу Светих Отаца та тајна Крста присутна је у свету и човеку и пре Христовог доласка у свет кроз оваплоћење, боље речено, она је припремана божанским Промислом, као што је припремано и само оваплоћење Бога Логоса. Од прадревних времена, каже Св. Григорије Палама, предуказан је Крст Христов и представљен у виду праслика и образа. Кад не би било његове силе, не би се нико могао помирити са Богом. Једино силом Крста може бити укинут и уништен грех, који је човековим падом загровао његову природу. Хришћани верују у онога који је разапео грех – на Крсту. Силом присутне тајне Крста постали су „пријатељи Божји“ и они који су живели пре Христовог очовечења: патријарси, пророци и праведници. И као што се тајна безакоња и антихриста твори „међу нама“ (2 Сол. 2, 7), пре његовог доласка у свет, тако је и сила Крста Христовог, и пре него што се он јавио, присутна у свету, задржавајући и парализујући својим дејством и присуством тајну безакоња и демонског зла.

Та сила је била делатна међу Праоцима од којих Св. Григорије Палама на првом месту истиче патријарха Авраама. Но чак и пре њега, у Првој Божјој заповести Адаму о неједењу са дрвета познања добра и зла назире се и јавља иста та тајна. Заповест је била призив Адаму на „распеће воље“, односно на слободно усвојење божанског поретка ствари и свог сопственог вечног назначења, оствариваног кроз све присније заједништво и општење са Богом. Када се пак Бог обраћа Аврааму речима: „Изиди из земље твоје и од рода твога, и иди у земљу, коју ћу ти показати“ (Пост. 12, 1), Он га призива да се „разапне свету“ (ср. Гал. 6, 14) кроз послушност Богу и његовој вољи; призива га да умре за земаљско отачаство и свет ради „Земље обећане“. Управо у тим речима исти Светитељ назире предуцртану тајну Крста, као што му се иста та тајна, на други, још дубљи начин, открива у речима Божјим упућеним пророку Мојсију на Синају, после његовог бекства из Египта: „Изуј обућу са ногу својих“ (Изл. 3, 5). Овде се, по његовим речима, открива друга страна тајне Крста, природно истичући

из прве. За Мојсија није било довољно то што је напустио земљу фараонову и што се одрекао назива „сина кћери фараонове“, ослободивши се од мрака ропства; од њега Бог тражи да се одрекне и од „кожних хаљина“ у које је грех обукао човекову природу, тј. захтева да он не живи више по телу и греху, него да умртви у себи богопротивно мудровање плоти, које се противи закону духа и поробљује законом тела. Сила Крста се Мојсијевим одрицањем и „распињањем плоти са страстима и похотама“ (ср. Гал. 5, 24) претвара у силу боговиђења. Преко ње Мојсије постаје достојан да ступи на „свету земљу“, тј. да доживи тајну будуће земље, кроз „Купину несагориву“; освећене доласком Бога Логоса у свет, и његовим Распећем и Васкрсењем.

Када пак после Христовог оваплоћења, распећа и васкрсења, Апостол Павле каже: „Мени се свет разапе, и ја свету“ (Гал. 6, 14), он тиме показује да је Христов Крст постао унутарња покретачка сила његовог целокупног мишљења, осећања и делања, откривајући, истовремено и прави смисао ових наведених и других ненаведених старозаветних предуказања Крста Христовог. Одричући се „распећа“ своје воље у лицу прародитеља Адама и Еве и погазивши Заповест човек се уствари одрекао тог и таквог крстоносног и крстоликог односа према свету и према Богу. Погазивши заповест Божју, човек се одрекао своје праве и истинске слободе и од тог крстоносног и крстоликог односа према Богу и према свету, без кога он никад не може постати савршено биће нити остварити своје истинско назначење. Зато се и прави однос према Богу, себи самом и свету може успоставити једино преко повратка заповести, односно преко прихватања заборављене тајне Крста. Испунивши заповест Мојсије се на Синају враћа тој тајни, зато га Бог и изабира између народа, као спремног да следи глас његов. Мојсијев четрдесетодневни пост је сведочанство те његове спремности на самоодрицање и уздржање и служење Богу. Зато га Бог удостојава велике части: примања заповести Божјих и боговиђења. Мојсије је видео нешто од тајне Божје и чуо речи Божје, сазнавши име Божје. На питање: како Ти је име? чуо је одговор: „Ја сам онај који јесте“, Јахве. То што је видео и чуо, он саопштава и преноси на Изабрани народ, као Откровење и као Закон Божји. Примљени од Бога Закон постаје посредник између Бога и народа. Мудрост коју Мојсије на тај начин саопштава и преноси на народ, није мудрост коју је Мојсије научио на фараоновом двору од египатских мудраца, иако је он и ту мудрост поседовао; то је мудрост

koja mu je otkrivena i podarena i kojoj se on približio svojim очишћењем, постом и распењем. Подарена му је оног момента када је он свим бићем завапио за њом, ослободивши се од окованости стварима овог света, скинувши „обућу“ са ногу својих. Задобио је онда када је жртвовао њој себе самога, када се одрекао себе и знања овог света, тј. када је своју пролазну мудрост принео на дар божанској Мудрости. Тада му се Бог открио, просветио га и учинио једним од својих највећих изабраника и пророка, који је видео не само оно што се збивало у њему самом, у временима пре њега и у његовом времену, него је предвидео и оно што ће се догодити у будућности и после њега: долазак Пророка равног њему и већег од њега – Месије, а онда и остале догађаје који се имају да догоде. То је Мојсије успео управо тиме што је доживео тајну Крста још пре појаве Крста Христова поставши и сам, као личност, праслика Христова.

Оно што је било дато у првој Заповести, што се делимично открило Аврааму, оцу верних, и Боговидцу Мојсију, то се јавља и објављује у свој својој пуноћи у личности Богочовека Христа и у тајни његовог Крста. Христова личност јесте Нови Завет: личност „Христа распетога“ који је „Јеврејима саблазан а Јелинима лудост“. Васкрсли Христос, Он као савршени Бог и савршени човек, као оваплоћени Бог и прослављени вечном славом човек, незамислив је и неодвојив од тајне Крста. Крст је пут којим Христос улази у матицу живота, силазећи до граница небитија, својом смрћу и силаском у невиђбожни Ад, али благодарећи управо томе што га је Он понео, испуњен божанском силом, Крст постаје и чудесно средство васкрсавања и васкрсења; васкрсења не само Његовог, него и свих смртника и свега смртнога, свих оних који ходе њиме као Путем и који ходе његовим путем. Зато што је чудесни Спаситељ сву своју спасоносну и животворну силу сабрао у Крсту, и сву личност своју унео у њега, Крст је постао: знак Сина Човечјег (Мт. 24, 30; ср. Откр. 1, 7). У њему као таквом, по речима Св. Григорија Паламе, показан је сав домострој спасења, тако да је то речима црквеног песника, тајна распећа постала, као и тајна самог Христа – недокучива; „непостижимоје распјатија таинство“. Као недокучива и надумна тајна, за разум који површински посматра и површно расуђује, који гледа на форму а не на силу, Крст је – лудост. Такав је он био и остао за Јелине и за све њихове духовне потомке. За оне пак од синова људских који магијски приступају животу и који ишту чуда, као Јевреји, Крст је – саблазан. За оне који магијски и само људском

памећу мисле, он је слабост, неразумна логика, позив на неприродан живот. Међутим, „оно што је лудо пред светом, оно изабра Бог да посрами мудре; и што је слабо пред светом, оно изабра Бог да посрами јако“. (1 Кор. 1, 27)

Шта је то што Крсту даје силу? У чему се састоји та његова „недокучива тајна“? Навешћемо само нека од његових својстава која немоћ претварају у непобедиву Христову силу и моћ. На првом месту, сагласно Матејевом Еванђељу а и целом Новом Завету, тајна Крста се састоји у Тајни самоодрицања. Ево шта каже сам Господ: „Ко не узме крст свој и не пође за мном, није мене достојан. Који нађе душу своју изгубиће је, а ко изгуби душу своју мене ради наћи ће је“ (Мт. 10, 38). Заиста, сулуд позив за мудровање и логику овог света! Понети Христов крст значи изгубити себе самог, негирати себе самог. Обични разум обећава пуноћу живота кроз очување онога што човек има и кроз задобијање предмета и вредности из света око њега. Христос обећава пуноћу живота „душе“ кроз губљење живота „душе“. Пуноћа и савршенство се постижу на један, на први поглед, потпуно апсурдан начин: кроз одрицање од свега онога што човек јесте и што човек има. Тај апсурдни начин, међутим, има своју дубоку логику и још дубљу истину: њиме се постиже најдубља могућа слобода у односу на себе и свет око себе, као и у односу на самога Бога. Према сопственом бићу и свету, примљеним као нужност, неминовно датим, а не слободно изабраним, човек, кроз губљење „душе“ и кроз одрицање од света, успоставља однос слободе, ослобађајући се нужности – слободом, и сусрећући се у дубинама себе и света са свеослобођавајућом божанском стваралачком слободом. Губећи себе и свет, он уствари, задобија правога себе и прави свет, пуног себе и пуни свет. Откривена, кроз одрицање, истина себе самог и истина света, постаје, неочекивано, извор истинске слободе.

Откривена истина ослобађа и постаје извор слободе зато што се у њој садржи и смисао свега постојећег, као и остварења тог смисла и циља – кроз тај и такав слободни стваралачки подвиг човеков. Тако, оно што на први поглед личи на негацију човека и света, постаје и показује се најдубља могућа афирмација, потврда човека и света. У томе сена првом месту и састоји „лудост“ Крста али и његова недокучива Тајна. Христос: његова личност, његово богочовечанско дело и његов пример, постао је једном за свагда – Пут тој тајни, боље речено, сама та тајна. У свом самоодрицању Христос је био послушан Богу Оцу – до смрти, и то смрти на крсту (Филип. 2, 6). Његово послушање и његово одрицање било

је безгранично. Он је носио свој крст, одричући се себе до последњег атома свога бића: предао је себе да буде разапет, убијен, погребен, спустио се у самоуништењу до невиђбожног ада. И тиме, наместо да и счезне, испунио собом све и сва, постао Пуноћа и Живот свега.

Онај који је Христов и који жели да буде његов, призван је да иде за њим и његовим -путем, што значи: призван је да се одрекне себе и да узме крст свој, да би Га следио; позван је да изгуби себе да би задобио себе. Губећи себе, такав поново задобија све оно што је изгубио, добијајући и много више од тога. Онај пак који тражи душу своју тамо где је нема, тј. који тражи вредности тамо где их нема, он лажним вредностима обмањује и себе и друге, па наместо да нађе себе, он губи и себе и друге. Такав по народној песми губи – обадва царства, и земаљско и небеско. Ако вечно не тражи, неће га ни стећи; тражећи душу, смисао живота, у ономе што је пролазно, управо зато што је по самој природи пролазно – губи га, пре или касније, губећи заједно са њим и душу своју. Онај, међутим, који „губи“ душу своју Господа ради, он пролазно обесмрћује вечним и непролазним, постајући једно са Оним, који је по самој природи вечан и непролазан. Јер, душа се не може испунити задобијањем света зато што је она савршенија и бесконачнија од света; свет јој не може дати више него што има, а он има мање него ли сама душа. Зато и каже Господ: „Која је корист човеку да цео свет задобије а души својој науди, или шта ће дати човек у замену за душу своју“ (Мт. 10,

26). Душа је незаменљива и ненадокнадива, било чим у свету или било ким, сем – Богом. Када се даје она треба да се даде само за нешто што је драгоценije од ње. Од свих бића знаних и незнаних, видљивих и невидљивих, једино је Бог од ње драгоценiji. Зато се она само Богом може заменити и за Бога дати, Господа ради изгубити, да би у њему нашла себе и своју пуноћу и савршенство. То „губљење“ и јесте Крст и ношење Крста, и преко њега проналажење себе.

Свет и човек постају ништавни и безвредни када изгубе осећање Божјег присуства и његовог стваралачког дејства, када се огране на себе саме, када се отуђе од свог корена и од свог вечног смисла, од своје првобитне и коначне истине. Крст није ништа друго него повратак и опитно доживљавање тог присуства Божјег кроз крстолики однос према свету, кроз успостављање правилног односа према свету и правилну употребу света и богомданих човекових сила. Хоризонталом и вертикалом Крста поново се сједињује оно што је било раздвојено: Бог и човек, Бог и творевина.

Зато се Крст и назива „дрво живота“ којим је Цар векова остварио спасење и који, пободен у срце земље, „освећује крајеве света“. Крст својом силом освећује, као „подножје ногу Господњих“, тј. као место где се човек дотиче и додирује самог Бога. Својим сјајем он открива светлост Васкрсења, својом енергијом ослобађа творевину од трулежи, јер је његова енергија, енергија самога Бога, сједињена са најдубљом могућом људском енергијом – у личности Богочовека, кроз тајну његовог Распећа. Отуда с правом пева црквени песник: „Преко Крста, засјаше нам сви дарови“. Као такав Часни Крст је, по истом песнику „слепих вођа, болесних лекар, васкрсење свих помрлих, у трулеж палих уздигуће; кроз њега је разрешена трулежност, а нетрулежност процветала, а ми смртници – обожени, ђаво пак потпуно поражен“. За оне који пропадају, то јест који пристају на исчезнуће и ништавило, изгубивши веру у човекову боголику и бесмртност, Крст је заиста – лудост. За оне пак који се спасавају откривањем живог и живоносног Христовог лика у дубинама човека и света, Крст постаје и остаје – сила Божја. Њиме Бог мудрост овога света претвара у лудост, откривајући лажност те мудрости, као и бесловесност „разумности разумних“.

Када „разум разумних“ и „мудрост“ мудраца и књижевника овога света изгубе осећање и сазнање свога изворишта и када престану да буду сведоци премудрости Божје, то је очевидан знак помрачености тог и таквог разума и обезумљености те и такве мудрости. Мудрост овог света и „разумност разумних“ створени су да буду сведоци Божије премудрости. Престану ли то да буду, претвају се у лудост и сведоке неразумља и ништавила свега постојећег, тј. у сведоке смртности и пролазности свега. Али, безграничног ли Божјег човекољубља! – пошто човек није хтео да својом разумношћу и мудрошћу следи Божју премудрост, Бог следи човекову лудост: прихвата Свој долазак у свет, распеће, смрт, силазак до невидљивог ада, и тиме до крајњих граница обезбићености битија, испуњујући тиме небо, земљу и преисподњују Сабом и својом божанском обновитељском и васкрситељском силом и енергијом. То Божја милост и неизмерна љубав гони човека, по речима боговидца Давида, у све дане његовог живота и кроз сва његова времена. Суштина хришћанске проповеди је управо тај и такав Бог: Христос распети, Јеврејима саблазан, а Јелинима лудост, а позванима – Божија сила и Божија премудрост! А ко су „позвани“? Они који иду Христовим путем, следећи верно лудост његовог Крста, који узимају крст свој и иду за њим.

Овде се заиста сусрећемо са једним лудим и сулудим односом човековим према свету и према себи. За човека који је чулно биће, биће целосно бачено у овај свет и од њега изаткано, тај призив на одрицање од себе и од света раван је уништењу себе. Шта значи то одрицање од онога што јесам или што мислим да јесам, од света и свега онога на чему човек заснива своје биће и свој живот? Како ће човек опстати ако се свега тога одрекне, на чему ће стајати, од чега ће живети? Живеће од неизрециве Љубави која се открива у Крсту и која зрачи са Крста. Од Бога откривеног на крсту као љубав и човекољубље, и човека преко ношења Крста преображеног у саможртвену љубав.

Из реченога је очевидно да је тајна Крста уствари „тајна најдубље могуће саможртвене љубави“. Крст је синоним са тајном Љубави. Само најдубља и најнесебичнија љубав у стању је да се одрекне себе самог ради неког другог. Са отсјајима те љубави сусрећемо се овде на земљи у материнској љубави, љубави брата према брату, пријатеља према пријатељу, оног који воли према љубљеном лицу. Ови примери из нашег свакидашњег живота само су слике и квасац за ту најдубљу крстолику љубав на коју је човек призван. Крст је и стрпљиво ношење разних тегоба и болести које нас сналазе у животу. Кроз његово прихватање, са вером и надом, сва страдања и невоље које сналазе човека, добијају осмишљење и дубље значење, слично значењу које има огањ за злато које се у њему очишћује и претапа. Само велики и свети циљ и вера у њега у стању је да осмисли јововска човекова страдања и искушења на земљи, а љубав према том циљу да му даде снаге да их претрпи и издржи, претварајући их у врлину Крста – чудесну преображавајућу и препородитељску моћ. Што је та љубав дубља, то је човек издржљивији у подношењу искушења, што је више издржљив, то постаје челичнији и утврђенији у добру и ближи свом жељеном циљу. Врлина Крста се претвара у ослобађајућу силу нас самих; она изгони из човека страх од привида и распламсава у њему благодатну смелост и непобедиву храброст.

Љубав која се дарује човеку и која му се открива преко тајне Крста и његовог ношења, кроз идење за Господом и губљење душе своје њега ради и његовог Имена ради, има за правило и основни закон: жртвовање себе другима а не жртвовање других себи и својим интересима. Зато се и назива саможртвеном а уз то и састрадалном љубављу. То је љубав која се расчиња попут пшеничног зрна и „умире“ да би уродила као и оно после свог умирања – стоструким плодом. Као што сунце несебично

раздаје свима створењима своју светлост и топлоту, постајући својим умањивањем извор живота за сва бића, тако се и та крстолика љубав показује и открива као унутарња светлост, снага, живот и топлина свега постојећег. Шта добија сунце за то што даје светлост и живот земљи и човеку? Шта би радио човек и земља без воде? Вода је основни елеменат нашег састава и нашег живљења, она нам се непрестано дарује, наводњава земљу, претвара у пару и росу небеску, без ње нема живота. Добија ли штогод за узврат за то несебично давање и даривање? Давање и даривање, такорећи несебично њено „распињање“ за све и сва, то је начин постојања воде као природног елемента. Нити шта тражи нити шта добија, а све даје и поклања. Није ли и у њој, на први поглед бесловесној, запретана тајна крстолике љубави? Као и у свему другоме што је у нама и око нас и што спада у дела руку Божјих? Заиста, оно што важи за сунце и сунчане зраке, што важи за воду коју пијемо, важи и за хлеб који једемо, за траву коју гледамо, за биље којим се хране земаљска бића, за свако живо биће појединачно и њихово жртвено приношење једног другог.

Тако нам се, гледана видовитим оком вере, целокупна творевина и сва бића у њој, откривају као неки чудесни дар несебичне Љубави. Неко нас је обдарио не само животом него и величанственим светом у коме се рађамо и живимо, као и свим бићима и тварима са којима смо једно по природи, по узајамном општењу у времену и простору, и по заједничком вечном назначењу. Све што постоји дар је Љубави. На свему опет што постоји и у свему што битије као да је запретана и присутна, као печат, иста та тајна несебичног даривања, односно тајна Крста као саможртвене љубави. То пак што је присутно у творевини као квасац, стремљење и предуказање, открива се у човеку као зеници васионе као његово основно призивање. Човек као најсавршеније биће међу створењима призван је да ту тајну доживи и пронађе у себи, да је разоткрије до врхунца, да њоме обдари друга бића, и да преко ње као преко живог огледала, открије њен и свој и свих бића извор: вечну божанску несебичну Љубав. А све то опет постиже се једино преко Крста односно крстоликог односа са Богом, творевином и словесним бићима. Крсно одрицање и жртвовање је задобијање онога што је на први поглед изгубљено, али и задобијање нечега бескрајно пунијег и савршеније од тога, нечега ради чега је човек уствари и створен и ради чега постоји.

Вечити образ, узор и пример овог крстоносног двија и подвига био је и остао сам Христос.

У њему се открива и нестварна божанска и човечанска, тварна, несебична Љубав као једно и јединствено богочовечно стање Сина Божјег и Сина човечјег. По преизобиљу своје саможртвене љубави Он је, по речима Апостола, „испразнио себе (еаутон екеносен) обличје слуге примивши, поставши истовјетан људима“ (Фил. 2, 7). То што је постао као један од нас, знак је Христове неизмерне љубави и божанског снисхођења. Цео његов богочовечански подвиг, од рођења до смрти и силаска у ад, подвиг је самоодрицања, саможртвене љубави. Зато га је Отац прославио славом коју је у њему имао од искони, и подарио му Име које је изнад сваког имена. Тиме се прославио Бог у човеку и човек у Богу, и творевина остварила свој циљ и смисао.

Све заповести Божје и цео Божански домострој имају управо за циљ то прослављање Бога у човеку и човека у Богу, заједно са целокупном творевином. То је и смисао људског живота, то смисао сваког људског дела, сваког поступка, било да се ради о делима појединаца, било да се ради о делатности људске заједнице. То је и смисао овог нашег Госпојиноког поста који смо започели, као и свега што се збивало и што ће се збивати у људској историји. То је и коначан смисао самог настанка, битовања и постојања овог света и целокупне творевине, како у времену тако и у вечности.

И тако, одгонетање тајне света и човека, немогуће је без одгонетке Тајне Крста. Кроз Крст се одгонета и тајна самог Бога. Јер, Крст је уписан у биће као такво, он је најдубља потка бића; он је уписан у тајну Божјег односа према свету, крстолик је и човеков однос према Богу и према творевини. Зато с правом пева црквени песник и ми са њим на дан Воздвижења Часног Крста: „Крст се данас уздиже, и свет освећује; јер ти, Христе, Оцу сапрестолни, и Духу Светоме, на њему руке испруживши, свет цео си привукао, ради познања Тебе. Оне који се у Тебе уздају, удостој божанске славе“ (Минеј, 14 септембар, свјетилен). Томе додаје песник и позив, којим ћемо и ми завршити наше излагање: „Дођите народи, дивно чудо да гледамо, сили Крста да се поклонимо. Јер дрво у Рају смрћу пролиста, а ово животом процвета, имајући прикованог безгрешног Господа. Од њега сви народи бесмртност жањући кличемо: Слава Теби који си Крстом смрт укинуо, и нас ослободио“.

Теолошки погледи, Београд, 1984, година XVI, број 3-4

ЕПИСКОП ГОРЊОКАРЛОВАЧКИ ЛУКИЈАН (НИКОЛАЈЕВИЋ)

Српска православна Црква, молитвено прославља двеста година од рођења Епископа Лукијана Николајевића који је управљао Свештеном Епархијом горњокарловачком Карловачке митрополије од 1865. до 1872. године.

Епископ Лукијан Николајевић рођен је 12. фебруара 1817. године у сремском селу Стејановцима, недалеко од Руме. Своје образовање започео је у Сремским Карловцима где завршава карловачку гимназију, а након тога и богословију. По завршетку богословије одлази на сегединску лицеју Универзитета у Пешти коју завршава као најбољи студент.

Монашки постриг је примио у манастиру Крушедолу. У време управе митрополита Јосифа Рајачића Карловачком митрополијом, Лукијан Николајевић обављао је дужности дворског монаха, као и професора Карловачке богословије у периоду од 1844. до 1956.

Као професор Лукијан Николајевић радио је у Богословији заједно са архиђаконом Никанором Грујићем¹, протођаконом Антонијем Наком² и протођаконом Сергијем Каћанским³. Нажалост, у Архиву САНУ у Сремским Карловцима није сачувана документација где би могли сазнати које је предмете у Богословији предавао.

Након одласка архимандрита беочинског Сергија Каћанског у манастир Бездин у Епархији темишварској 1854. године, Лукијан Николајевић је изабран за архимандрита манастира Беоцин. На том положају остао је до 1865. године, где га је и сачекао избор за администратора, а касније и Епископа Епархије горњокарловачке.

Епископ горњокарловачки Петар Јовановић умире 22. новембра 1865. године⁴

и за администратора Епархије бива постављен архимандрит беочински Лукијан Николајевић 24. новембра исте године.⁵

За Епископа горњокарловачког изабран је 1865. године, када је од стране Митрополита карловачког Самуила Маширевића и хиротонисан у Саборном храму у Сремским Карловцима. Царску потврду и грамату, Лукијан Николајевић добио је тек 1867. године када је и примио званично Управу Епархије. Пуна титула Епископа Лукијана била је: „Православни Епископ горњо-карловачки, плашчански, костајнички, лички и крбавски, и приморских градова Ријеке, Трста и Сења“⁶

Као Епископ горњокарловачки Лукијан Николајевић уредио је 10. августа 1868. године Протопрезвитерат будаптански са седиштем у Војнићу. Протопрезвитерат сачињавају места: Благај, Бувача, Вељун, Војнић, Доњи Будачки, Горњи Будачки, Коларић, Крстиња, Перјасица, Полој, Радовица, Скрад, Слушница, Требиња, Тушиловић и Утиња.⁷

Епископ Лукијан водио је велику бригу о свештеничком подмлатку, за које постоје писана сведочанства у неколико извештаја о рукополагању у Саборном храму Ваведења Пресвете Богородице у Плашком. У периоду од 1865. до 1872. године, Лукијан Николајевић рукоположио је у свештенички чин: Данила Кнежевића (1865), пароха у Доњем Будачком; Мила Поповића (1865) пароха у Топуском; Јова Драгишића (1866) пароха у Петрињи; Игњатија Малобабића (1866) пароха Војнићу; Јована Богдановића (1866) пароха у Дивоселу; Јову

1 Потоњи Епископ у Пакрацу; Бавио се књижевним радом под псеудонимом Срб-Милутин.

2 Антоније Нако (1817-1900), потоњи Епископ темишварски.

3 Сергије Каћански, потоњи Епископ горњокарловачки

4 Епископ Петар Јовановић умро је од водене болести и сахрањен је у манастиру Крушедолу.

5 Види: Милан Радека, Горња Крајина - Карловачко владичанство, Загреб 1975, 189.

6 Божићна посланица Епископа Лукијана Николајевића, 1865. године

7 Мата Косовац, Српска православна Митрополија карловачка по подацима од 1905., Сремски Карловци 1910., стр.

Драгишића (1866) пароха у Комоговини; Јована Живковића (1867) пароха у Дуга Љубина; Филипа Пајића (1867) пароха у Бувачи; Михајла Лемића (1868); Стевана Поповића (1868) парох у Горњим Врховинама; Илија Машић (1869) парох у Оточцу; Матеју Пауковића (1869) пароха у Јаворњу; Јована Шешу (1869) пароха у Перни; Илију Пешута (1869); Моја Мајсторовића (1870); Алексу Остојића (1870) пароха у Брезовом Пољу; Пера Милојевића (1870) пароха у Могорићу; Манојла Дошена (1871); Мила Стркића (1871) пароха у Бовићу; Веља Алексића (1871) пароха у Великом Градцу; Јована Вуколића (1872) пароха у Дубрави.⁸

О детаљном пастирском раду Епископа Лукијана који је у Епархији горњокарловачкој провео пуних седам година, није се могло опширније истраживати због несређене архивске грађе која се налази у Загребу.

Епископ Лукијан био је велика подршка Карловачком митрополиту Самуилу Маширевићу у тешким временима борбе између тзв. слободоумне интелигенције и јерархије на Саборима од 1869. године па надаље.

Враћајући се из Сремских Карловаца у своју епархију, септембра 1872. године, Епископ Лукијан посетио је блиску родбину у Даљу, где је изненада преминуо 16. септембра у својој 55-ој години живота.

Епископ горњокарловачки Лукијан Николајевић сахрањен је у Даљу, а након опела од њега се беседом опростио архимандрит Теофан Живковић, који га је наследио на Епархијској катедри 1874.године.

О животу и раду Епископа Лукијана Николајевића, најбоље говори Милан Радека у књизи Горња Крајина – Карловачко владичанско: *„Као прави син свог народа, задушан према сиротињи, њежан и брижљив син, вјеран пријатељ, – свима је био све. Свој је био најмање. Сав у служби човјештва. До смрти сиромаш. – Никог није увриједио, ником се светио, никога оговорио и озлобио, никог тужио ни судио. На његове руке и његово име није ничија суза канула, али се на његовом срцу уставила многа“.*

⁸ Списак свештеника које је рукоположио Епископ Лукијан Николајевић није коначно истражен због недостатка архивске грађе.

НАЈСТРАШНИЈИ ГРЕХ

Ако упитамо људе: „Који је најстрашнији грех по твом мишљењу?“ – један човек ће навести убиство, други – крађу, трећи – подлост, а четврти издају. У ствари, најстрашнији грех је неверје, а оно затим рађа и подлост, и издају, и прељубу, и крађу, и убиство, и све остало.

Грех није рђав поступак; рђав поступак је последица греха, као што кашаљ није болест, већ њена последица. Веома често се дешава да човек никога није убио, није опљачкао, није учинио неку другу подлост и зато има лепо мишљење о себи, али не зна да је његов грех гори од убиства и гори је од лоповлука, зато што у свом животу пролази поред главне ствари.

Неверје је душевно стање кад човек не осећа Бога. Оно је повезано с незахвалношћу према Богу, и њиме нису заражени само људи који потпуно негирају постојање Бога, већ смо заражени сви ми. Као и сваки смртни грех неверје заслепљује човека. Ако некога упитамо, рецимо, за вишу математику, он ће рећи: „То није моја тема, уопште се не разумем у ту област.“ Ако га упитамо за кување, рећи ће: „Не знам ни чорбу да скувам, нисам надлежан за то.“ Али кад се ради о вери сви имају сопствено мишљење.

Један тврди: ја мислим овако; други: мислим онако. Један каже: не треба постити. А други: моја бака је била верујућа и она је тако радила, зато треба тако поступати. И сви почињу да суде и расуђују иако у већини случајева немају појма о датој ствари.

Зашто кад је у питању вера сви обавезно желе да изразе своје мишљење? Зашто људи одједном постају стручњаци за ова питања? Зашто су сигурни у то да све разумеју и да све знају? Зато што свако сматра да верује управо у оној мери у којој је то неопходно. У ствари, уопште није тако, и то се врло лако може проверити. У Јеванђељу је речено: „Ако будете имали веру као горушично зрно и кажете овој планини: „Пређи одавде тамо,“ она ће прећи.“ А ако то не видимо, значи да немамо вере чак ни колико горушично зрно. Пошто је човек заслепљен, он сматра да верује довољно, док заправо не може да учини чак ни такву ситницу као што је померање планине, која се може померити и без вере. Све наше невоље потичу од маловерја.

Маловерје апостола Петра

Кад је Господ ишао по води Петар, који никога на свету није волео као Христа пожелео је да дође код Њега и рекао је: „Заповеди ми и кренућу ка Теби.“ Господ каже: „Дођи.“ И Петар је такође кренуо по води, али се на тренутак уплашио, посумњао је и почео да тоне, па је повикао: „Господе, спаси ме, погинух!“ Прво је сакупио сву своју веру и колико је имао вере, толико је ишао, а кад су „резерве“ пресушиле, почео је да се тоне.

Исто је и с нама. Ко од нас не зна да Бог постоји? Сви знају. Ко не зна да Бог чује наше молитве? Сви знају. Бог је свезнајући и где год да се налазимо Он чује све речи које изговарамо. Сви знамо да је Господ добар. И у данашњем Јеванђељу постоји потврда тога, и цео наш живот показује

колико је милостив према нама. Господ Исус Христос каже - ако нас наше дете замоли да му дамо хлеб, зар ћемо му дати камен, или зар ћемо му дати змију ако нас замоли да му дамо хлеб? Ко од нас може тако да поступи? Нико. А ми смо зли људи. Зар ће то учинити Господ Који је добар?

Ипак, све време ропћемо, све време кукамо, све време се не слажемо, час с једним, час с

другим. Господ нам каже да пут ка Царству Небеском води кроз велику патњу, а ми не верујемо. Сви желимо да будемо здрави и срећни, сви желимо да лепо уредимо свој живот на земљи. Господ нам каже да ће у Царство Небескоући само они који узму свој крст, а нама то опет не одговара и поново инсистирамо на свом, иако сматрамо себе верујућима. Чисто теоретски знамо да се у Јеванђељу садржи истина, али је цео наш

живот у супротности с њом. И често немамо страх Божији, зато што заборављамо да је Господ увек поред нас, да нас увек гледа. Зато тако лако грешимо, лако осуђујемо, лако човеку можемо да пожелимо зло, лако можемо да га занемаримо, увредимо и повредимо.

Теоретски знамо да постоји свеприсутни Бог, али је наше срце далеко од Њега, не осећамо Га, чини нам се да је Бог негде тамо, у бескрајном космосу и да нас не види и не зна. Зато грешимо, зато се не слажемо с Његовим заповестима, претендујемо на то да други имају слободу, желимо све да променимо по свом, желимо да потпуно прекројимо живот и да га учинимо онаквим како ми сматрамо да треба да изгледа. Али то је потпуно неправилно, никако не можемо у тој мери да управљамо својим животом. Можемо само да се помиримо с оним што нам Господ даје и да се радујемо оном добру и оним казнама које нам Он шаље, зато што нас на тај начин учи како да дођемо у Царство Небеско.

Али ми Му не верујемо – не верујемо да не смемо бити груби и груби смо; не верујемо да не смемо да се љутимо и љутимо се; не верујемо да не смемо да завидимо и често

бацамо око на туђе и завидимо срећи других људи. А неки се усуђују да завиде и духовним даровима које Бог даје – то је у принципу страشان грех, зато што свако од нас добија од Бога онолико колико може да понесе.

Неверје није удео само оних људи који негирају постојање Бога; оно дубоко продире и у наш живот. Зато смо често у стању чамотиње и панике, не знамо шта да радимо; гуше нас сузе, али то нису сузе покајања, оне нас не чисте од греха – то су сузе очајања, зато што заборављамо да Господ све види; једимо се, ропћемо и негодујемо.

Зашто све ближње желимо да натерамо да иду у цркву, да се моле и да се причешћују? Због неверја, зато што заборављамо да Бог жели исто то. Заборављамо на то да Бог жели да се сваки човек спаси и брине се за све. Чини нам се да нема никаквог Бога, да од нас, од неких наших напора нешто зависи – и почињемо да убеђујемо, да причамо и објашњавамо, и само горе чинимо, зато што се човек само Духом Светим може придобити за Царство Небеско, а ми Га немамо. Зато се толико хватамо за људе, намећемо им се, досађујемо им, мучимо их

и под лепим изговором претварамо њихов живот у пакао.

Уништавамо драгоцени дар који је човеку дат – дар слободе. Својим претензијама, тиме што све желимо да променимо по свом образу и подобију, а не по образу Божијем, ми посежемо на слободу других и покушавамо све да приморамо да размишљају онако као што ми мислимо, а то није могуће. Човеку се може открити истина ако он за њу пита, ако жели да је спозна, а ми је стално намећемо. У овом акту нема никаквог смирења, а пошто нема смирења, то значи да нема ни благодати Светог Духа. А без благодати Светог Духа неће бити никаквог резултата, тачније, постојаће резултат, али супротан.

И тако је у свему. А узрок је неверје Богу, неверовање у Бога, у Његов добри Промисао, у то да је Бог љубав, да све жели да спаси. Јер, кад бисмо Му веровали не бисмо тако поступали, само бисмо молили. Зашто човек иде код некакве врачаре? Зато што не верује ни у Бога, ни у Цркву, не верује у силу благодати. Прво обилази све чаробњаке, врачаре и биоенергетичаре и ако му ништа не помогне, обраћа се Богу: можда ће Он помоћи. И што је најчудније, заиста помаже.

Кад би нас такав човек све време занемаривао, а онда би нас за нешто замолио, ми бисмо рекли: знаш, не може тако, одвратно си се према мени понашао целог живота, а сад долазиш да ме молиш? Али, Господ је милостив, Господ је кротак, Господ је смирен. Зато, било којим стазама и богазама човек да иде, без обзира на то какве глупости да је чинио, ако се обрати Богу од срца, што се каже, кад је већ искусио злу и гору – Господ и онда помаже, зато што увек чека нашу молитву.

Господ је рекао: „За шта год да замолите Оца у Моје име, даће вам,“ а ми не верујемо. Не верујемо ни у своју молитву, ни у то да нас Бог чује, - ништа не верујемо. Зато нам је све празно, зато изгледа да се наше молитве не испуњавају, да наша молитва

не може не само да помери планину, већ не може ништа да уреди.

Кад бисмо заиста веровали у Бога сваког човека бисмо могли да упутимо на истинити пут. А човек се на истинити пут може упутити управо молитвом, зато што се њом испољава љубав према човеку. Молитва пред Богом је тајна и нема у њој никаквог насиља, постоји само молба: Господе, упути, помози, исцели, спаси.

Кад бисмо тако поступали постигли бисмо велики успех. А ми се стално уздамо у разговоре, у то како ћемо сами све уредити, у то да ћемо нешто сачувати за некакав црни дан. За онога ко чека црни дан, он ће сигурно наступити. Човек без Бога свеједно ништа не може да постигне, зато Господ каже: „Тражите пре свега Царство Божије, а остало ће вам се природати.“ Али ми ни у то не верујемо. Наш живот није усмерен ка Царству Божијем, више је управљен према људима, према људским односима, према томе како овде све да уредимо. Желимо да задовољимо сопствену гордост, сопствену таштину, сопствено честољубље. Кад бисмо стремили ка Царству Небеском, радовали бисмо се кад нас неко угњетава, кад нас вређа, зато што то помаже нашем уласку у Царство Небеско. Радовале би нас болести, а ми ропћемо и ужасавамо се. Бојимо се смрти, стално се трудимо да продужимо свој живот, али опет не ради Господа, не ради покајања, већ због свог маловерја, због страха.

Грех маловерја се угнездио врло дубоко у нама и против њега се треба врло снажно борити. Постоји израз – „подвиг вере“, зато што само вера може да покрене човека да уради праву ствар. И ако сваки пут кад у нашем животу наступи ситуација да можемо да поступимо како Бог заповеда и људски – ако сваки пут будемо храбро поступали по својој вери, наша вера ће расти и јачати.

СКИЦА ЗА ПРОПОВЕД НА ТОМИНУ НЕДЕЉУ 1974. ГОДИНЕ

Драга браћо и сестре,

Ова прва недеља по Васкрсу зове се Томина недеља. Наш народ ову недељу још назива Мали Васкрс. Звао је народ једним или другим именом, оба назива одговарају смислу дана. Томина недеља зове се данашњи дан зато што је она посвећена сусрету Васкрслог Господа са апостолом Томом. Био је то онај апостол који је био одсутан када се Христос после Васкрсења јавио Својим ученицима у Јерусалиму.

Када су апостолу Томи, остали апостоли казали да им се јавио Васкрсли Господ, он је рекао: “Док не видим на рукама његовим ране од клинаца и не метнем прст свој у ране од клинаца и не метнем руку моју у ребра његова, нећу веровати”.

Ибашу недељу по Васкрсу, у ову недељу поново се јави Васкрсли Христос својим ученицима међу којима је био и Тома. Поново их је поздравио

у т е ш н и м речима: “Мир вама!” Овим п о з д р а в о м приступио им је и на дан Свога Васкрсења када

им се јавио свима без Томе. Затим Господ свезнајући рече неверном свом ученику Томи: “Пружи прст свој овамо и види руке моје, и пружи руку своју и метни у ребра моја и не буди неверан него веран”. Усхићени, а до јуче сумњичави апостол, угледавши свога Господа, кликну: ГОСПОД МОЈ И БОГ МОЈ! А Васкрсли Господ му рече: “Пошто си видео, веровао си, благо онима који не видеше и вероваше.”

Овај изузетно леп и некако драг детаљ из дана Васкрсења Сина Божијег, као да је био потребан за све савременике Васкрслог Господа, све вернике кроз историју Цркве Божије, па и за све нас данас. Тома апостол сумњао је у многе, и био извор вере многих. Његова сумња служила је истини Васкрсења, како онда, тако и данас. Разговор Васкрслог Господа са Луком и Клеопом на путу за Емаус на дан Његовог Васкрсења, као и овај сусрет Васкрслог са неверним Томом, два су дубоко значајна догађаја не само у Јеванђељу, него и за само чудо Васкрсења и примање ове чудесне истине кроз историју Цркве Христове, до наших дана.

Многи, драга браћо и сестре, често кажу: “Кад бих видео, веровао бих.” Као да неко немало проклетско бди над човеком. Све се лакше верује, све се лакше прима него ли истина вере. Од онога што знамо, мало смо шта видели и мало људи и мало догађаја и мало места и мало ретких и мало обичних

збивања, па ипак свему лако верујемо, све то лако примамо, али када је у питању Бог, када су у питању истине вере, тада је сумња велика. Па ипак за здрави ум, за нормалну памет која види и посматра овај чудесни свет, небо и земљу, овај живот кога некада ипак није било, треба да је далеко лакше да поверује у Бога него ли у оно што нам се казује из живота, рецимо, једног освајача, једног Александра Великог на пример.

Данас је Томина недеља. Рекох да овај дан народ зове и Мали Ускрс. У праву је народ. Јављање Васкрслог Господа неверном Томи, утврдило је веру у Васкрсење не само апостола Томе, него и милиона дивних душа кроз историју Цркве. Рекох, “дивних душа”, јер дивна душа је био и апостол Тома. Сумњао је, али то није била сумња која неће Бога, него сумња која тешко прима чуда и оно што је тешко вероватно

за обичног човека. Чисто срце ако и посумња, наћиће поново веру своју. Зло срце не верује, јер не прониче ни Сам Бог у упрљану савест човекову као што ни она неће Бога и Спаситеља Христа. Сумња пристодушност апостола Томе утврдила је веру многих. Веру у Васкрслог Господа у чије су Васкрсење тек осми дан после Васкрса поверовали сви апостоли. Дакле, данас је остављена потпуна вера у Васкрсење. Отуда Мали Васкрс, отуда данас више света на службама него ли других дана.

Помолимо се Господу, да нам опрости наше безазлене сумње. Али му се помолимо да нас сачува оних страшних сумњи које муче злобно, гордо и самољубиво срце, које поред себе неће ни Бога ни Спаситеља Христа.

Васкрсом Господу нека је слава и хвала у све векове векова. Амин!

ПОВОДОМ 70-ТОГОДИШЊИЦЕ СЈЕДИЊЕЊА

СЈЕДИЊЕЊЕ ПАРОХИЈА ПРИ ХРАМОВИМА СВЕТОГ НИКОЛЕ У РИЈЕЦИ И СВЕТОГ ГЕОРГИЈА НА СУШАКУ – 1947. ГОДИНЕ.

Године 1924. ријечка држава је анектирана Италији, па је тако Храм св. Николаја остао у иностранству.

О статусу српско-православних општина у Италији постигнут је споразум између Краљевине СХС и Краљевина Италије 20. јула 1925. године. Осим ријечке православне општине, у Италији су биле и православне општине у Задру и Пероју.

Након што је успостављена граница између Италије и Југославије, некадашње предграђе Ријеке – Сушак сада постаје погранично место Југославије, па се у њега досељавају чиновници државних установа Југославије -полицајци, копнена војска, морнарица. Повећао се прилив православних верника, па се појавила потреба не само за организовањем њиховог верског живота, већ и потреба да се преко верске припадности прати и национални састав града и Хрватског приморја.

Године 1934. из ријечке парохије и православне општине издвојена је сушачка православна општина и парохија, али је она почела да делује тек 1938. године када је довршена изградња Храма св. Ђорђа на Сушаку. Ипак је деловање Храма на Сушаку било краткотрајно обзиром да је Други светски рат почео 1941. године.

По свршетку Другог светског рата, вероватно на сугестију Св. Арх. Синода Српске православне Цркве у Београду, 19. октобра 1946. године на Ријечи је одржана расправа представника ријечке и сушачке православне општине и парохије, с циљем да се обе уједине, те је тада донесен такав закључак.

Након тога је архијереј Епархије горњокарловачке НИКАНОР, на основу чл. 22. Устава Српске православне цркве и претходног мишљења Епархије горњокарловачке, проследио закључак представника обеју општина српском патријарху ГАВРИЛУ, који је

дао сагласност да се почне са радњама које ће довести до правног довршења чина сједињења 29. октобра 1946. године.

Када је 10 фебруара 1947. потписан мировни уговор између Краљевине Италије и Југославије поново је измењена међународноправна ситуација. Мировним уговором је санкционирано прикључење Истре и делова територија Југославији. Тим је чином укинута граница на Рјечини која је некада делила обе земље, чиме је престала и нужност постојања две суседне православне општине.

Одмах након присаједињења Ријеке СФРЈ, у канцеларији црквене општине Ријеке, у присуству комсије од шест особа, пописано је стање у црквеној каси, те направљен записник. У каси под кључем нађене су признанице о новчаним сумама положеним у банкама Италије и Југославије, али и готов новац у лирама и динарима. Ти подаци су показивали да су приходи контролирани и добро вођени. Комисија је констатовала да је уредно вођен и благајнички дневник до краја 1945. године. Заслужан за ово стање био је покојни прота Светозар Вукелић.

Након пописа требало је укинути и до тада постојеће правно стање, а тај се чин показао сложенијим но што се мислило.

Пре свега, требало је вратити ријечку православну општину под јурисдикцију архијереја Епархије горњокарловачке, пошто је она од свог оснивања (у другој половини 18. века), па све до 31. децембра 1934. године, била под јурисдикцијом архијереја Епархије горњокарловачке.

Међутим, 1934. године је архијереј Епархије горњокарловачке, заједно са својим Црквеним судом и Епархијским управним одбором, комисијски предао српску православну црквену општину на Ријечи под канонску јурисдикцију патријарха српског. Тај се чин темељио на чл.

13. тач. 4., односно на пропису чл. 49., тачка 13 Устава Српске православне цркве.

После тога, православна општина у Ријеци, сада унутар јурисдикције српског патријарха, је добила Статут (Штатут), који је кодифициран према споразуму Министарства спољних послова Краљевине СХС и италијанске владе у Риму.

У архиву СПЦО се налазе пет примерака превода овог Статута на италијански језик, један у рукопису (регистриран под. Бр. 25/8 938, нечитко од кога, на ћирилици), али потврђен од префекта Префектуре Ријека (Divisione 1, N. di prot. 12606) 22 августа 1938. године, дакле у шеснаестој години владавине фашистичке странке и Мусолинија (1).

Статут је морао да потпише свештеник црквене општине на Ријеци, тада протојереј Светозар Вукелић, постављен за пароха 1936. године, па како се он са неким одредбама није слагао, поред потписа је стављена напомена „по наређењу“.

ОДЛУКА о сједињењу, коју је у резиденцији у Карловцу издао и потписао епископ НИКАНОР, регистрирао (ЕБр. 546/47) и печатом потврдио Црквени суд у Београду правосл. Епархије горњо-карловачке, 14/1 августа 1947. године, важан је докуменат који одмах решава нека питања, друга оставља за касније.

1. Најпре, Статут из 1934.године је проглашен неважећим, а црквена општина и парохија ријечка стављају се под закон, уредбе и прописе Српске православне цркве.

2. Затим, обзнањено је распуштање Црквеног општинског савета на Сушаку и Управног одбора на Ријеци. У истој тачки су чланови обају тела замољени да са својим свештеницима доставе списак имена лица која би била постављена за Привремено поверенство уједињене црквене општине.

Према препоруци, дужност овог органа била је да обезбеди услове за избор редовног црквеноопштинског савета и црквеноопштинског управног одбора, након чега би био утемељен орган с којим би легитимно комуницирала Епархија горњокарловачка.

3. Нерешено је, вероватно из разлога непостојања легитимног органа, питање руске православне цркве у Цриквеници.

У овом ставку је наведено да је Св. Арх. Синод у Београду о том питању донео своју одлуку

(Бр. 2504/зап.313 од 5. новембра 1946 године), али она није наведена у тексту документа. Стоји, међутим, да је, према предлогу Епархије горњокарловачке (регистрираном под: Е. Бр. 969 од 7. децембра 1946), бригу око издржавања руске православне цркве до даљњег преузела управо успостављена српска православна црквена општина на Ријеци и Сушаку.

У истој одлуци стоји да је Св. Арх. Синод под. Бр 3681/зап. 80 од 11. марта 1947. донео одлуку да се у црквеном погледу арондирају Град Ријека са Истром и залеђем Трста, са острвима ужег Хрватског приморја Епархији горњокарловачкој, па је тако настала вероватно највећа епархија у Југославији.

Када је новоизабрана Уставна скупштина Југославије на заседању у Београду 29. новембра 1945. године прогласила укидање монархије и усвајање Декларације о проглашењу Федеративне Народне Републике Југославије (ФНРЈ), тим је чином истовремено уведен и социјалистички систем. Он је почивао на народној власти, коју су представљали нови органи власти – народни одбори.

Народне одборе су непосредно бирали грађани, а они су на локалном нивоу покривали широк круг овлашћења.

Однос новог политичког система према цркви био је одмах видљив.

У једном извештају кога је „привремени сушачки и узгредни ријечки парох“ Душан Рашковић из Сушака истовремено послао 20/16 јануара 1947. и Св. Синоду и Црквеном суду горњокарловачке Епархије, описује се светосавска прослава на Сушаку и Ријеци 1947. године.

Према том извештају, свештеник је беседио о Св. Сави у обе цркве 26/13 и 27/14 јануара 1947. године, али, како извештава, дошло

је мало народа, јер се нису смели замерити руководиоцима. У истом извештају описана је прва прослава празника Св. Саве коју је организовало српско културно-просвјетно друштво „ПРОСВЈЕТА“, огранак Ријека-Сушак.

Из извештаја Душана Рашковића видљива је идејна конфузија и расцеп који је настао у послератном друштву, које се сада на силу и брзо морало лаицизирати.

Парох Рашковић у свом извештају великим словима бележи свој закључак, који ће надале карактеризирати деловање цркве у новим условима: „И у цркви и изван Ње“, пише парох Рашковић, „НАРОД ми је ставио у дужност да у име Његово дам изразе поштовања и оданости ЊЕГОВОЈ СВЕТОСТИ ГОСПОДИНУ ГАВРИЛУ, ПАТРИЈАРХУ СРПСКОМ И ЊЕГОВИМ САТРУДНИЦИМА СРПСКИМ ВЛАДИКАМА!“

Но, осим идејног расцепа, из предрачуна трошкова за 1947-48. годину видљиво је стање вакума институција који је довео до волонтаризма и незакоња у односима органа власти нове државе према цркви..

У напомени предрачуна за 1947-48 годину, (19/6 март 1947.), стоји: „Немогуће је утврдити

суме ни Прихода, ни Расхода, јер се очекују нове уредбе о платама намјештеника синдикалиста, наступа нов закон о порезу (4 врст), куће су у лошем стању, мало је за инвестиције што редовни буџет предвиђа; стамбени уред располаже са становима, има станова за које се не убире кирија по читаве мјесеце. Овакав Предрачун нека је реда ради, а Привремено Поверенство ће радити по савести и по коначној Одлуци Св. А. Синода“. У потпису „потпредседник“ (потпис нечитак).

У таквој је ситуацији у августу започео рад на избору црквених органа управе.

Најпре је на седници црквеног одбора, одржаној 3. августа 1947. године, изабрано привремено поверенство од четири лица (Добросављевић Љубомир, Муњас Миле, Грабусин Марко и инж. Симо Кудиш), а затим је службено проглашено сједињење обе општине, 14. августа 1947. године.

Свечаној седници је присуствовао и Епископ - дијакезијан господин Никанор.

Након тога је Црквени суд Епархије горњокарловачке донео одлуку на седници 29 августа 1941. о називу нове општине. Усвојен је службени назив : Српска православна црквена општина Ријека-Сушак, а парохија: Управа српскоправославне парохије ријечно-сушачке у Ријечи.

22 августа/4 септембра 1947. извршена је примопредаја благајне и благајничких послова, направљен попис покретне и непокретне имовине ријечке општине, како од стране привременог повјеренства Ријека-Сушак, тако и од стране бивше Црквене општине Ријека, те је све предано новоизабраном поверенству. Направљен је специфициран списак од пет тачака, те констатирано стање.

Привремено поверенство било је дужно да размотри предрачун само за 1947. годину, обзиром на претходно изнесену тврдњу да су све ставке непознанице.

Према предрачуну за 1947. годину, који је направљен 18. септембра 1947. године и послан Црквеном суду Православне епархије Горњокарловачке, заједничка општина је сада имала приход од 278, 110 динара, а расход 277,250 дин.

13 октобра 1947. Црквени суд је донео измене у неким ставкама и одобрио предрачун.

Тако је почела са радом Српска православна црквена општина Ријека-Сушак и Управа српскоправославне парохије ријечно-сушачке у Ријечи у првој години социјализма.

* Овај је чланак написан из докумената архива Српске православне црквене општине на Ријечи, кутија „1947“.

Нинко Поткрајац

Пјесма родној кући

Мај 2016
Негдје на Кордуну

Што ће село када кућа нема,
што ће кућа када празна зјапи?
Остала је без своје чељади,
нема у њој ни воде ни струје,
и све глуво, ништа се не чује!

А кућа је бивша љепотица,
саграђена од дрвене грађе,
у воћару некад уживала,
тешко може неко да ју нађе!

Не чују се ни цвркути птица,
ил' ко некад у цијеломе крају,
преживјели што се ту родише,
више своје село не познају!

Тешко наћи своју родну кућу,
данас не знаш да то бјеше село,
свуд је шума, шипраг и купина,
у корову зарасло је цијело!

Воћњаци некада пуни цвијета,
а и њиве што житом рађале,
препуштено све зубу времена,
у шуму су нетрагом нестале!

Боже мили који си на небу,
ти што имаш непојмљиве моћи,
молим ти се, помози људима,
да би прагу своме могли доћи!

Село наше зарасло у шуми,
преци су те наши оснивали,
и крчећи плодне оранице,
својим су те знојем заливали!

А некад си, док сам млађан био,
изгледало к'о кошница пчела,
пјевало се још од зоре ране,
и било је игранки и прела!

Вриједни људи, ознојених чела,
орали су и сијали њиве,
бјеше блага, крава и оваца!
Рађале су јабуке и шљиве!

Некада су стари знали рећи,
а и ја би ако ико чује,
у говору поменут су знали,
земан гради, земан разграђује!

Често пута молио сам Бога,
да помогне, прошлост да повратим,
и к'о некад селом да прошетам,
комшијама својим да навратим!

Зато, кућо моја, љепотице,
што те коров покрио до крова,
у мисли ми моје често дођеш,
и дио си кошмара и снова!

Молимо те, опрости нам драга,
што пропадаш није жеља наша,
судбина је ово додијелила,
хиљадама мојих кордунаша!

Кућо, кућо љепотице моја,
што те трње и купина узе,
често, често кад се сјетим тебе,
лице моје умивају сузе!

АКТУЕЛНОСТИ са интернет презентације епархије горњокарловачке

Навечерје празника Рођења Христовог у Карловцу

| 07 јануар 2017 |

У навечерје празника Рођења Христовог, служено је вечерње богослужење у Саборном храму Светог оца Николаја Мирликијског у Карловцу. Вечерње богослужење служили су свештеници при Саборном храму, протојереј Милидраг Стокановић и протонамјесник Предраг Сушић.

По окончању богослужења, свештеници су освештали и подијелили бадњаке и честитали празник многобројним вјерницима, који су се једнодушно сабрали и испунили овај дивни храм у ишчекивању рођења Богомаденца Христа.

Након богослужења приређено је послужење за све присутне вјернике у порти храма.

Милетић честитао суграђанима православни Божић

| 07 јануар 2017 |

1 Градоначелник Пуле Борис Милетић, његов замјеник Фабризио Радин те предсједник Градског вијећа Пуле Роберт Цвек поводом прославе православног Божића уприличили су пријем за пароха пулско-перојског протојереја Горана Петковића и представнике вијећа српске, црногорске и македонске националне мањине Града Пуле.

Честитке свим суграђанима који славе Божић према јулијанском календару овом је пригодом упутио градоначелник Пуле који је уједно изразио задовољство данашњим сусретом и досадашњом добром узајамном сурадњом. „Велика вриједност нашега града огледа се у богатству различитости коју живимо те у отворености ка суживоту мањинских заједница“ истакнуо је Милетић. На ријечи градоначелника Пуле надовезао се Роберт Цвек који је управо то заједништво истакнуо као врло вриједну и значајну спону због које

је Пула тако посебна и препознатљива. „Једино уз овакво заједништво Пула ће остати свијетли примјер суживота и мултикултуралности у свијету“ нагласио је Цвек.

„Улога свих нас је да баштинимо различитости и преносимо их на слједеће генерације како бисмо одржали толерантно друштво у којему се сви осјећају као дио једно те исте цјелине“, казао је Радин надоведши како је љепота вјере та што уједињује народе.

Парох протојереј Петковић, уз захвале на доброј сурадњи парохије и Града Пуле, поручио је како је циљ сваке религије његовати истинске људске вриједности попут међусобног разумијевања, толеранције, мира и заједништва.

На пријему се разговарало о темама које се тичу националних мањина које дјелују и живе на подручју града Пуле. Задовољни квалитетном дугогодишњом сурадњом

захвалу на подршци
упутили су председник
Вијећа српске национале
мањине ИЖ Милан
Рашула, председник
Вијећа српске национале
мањине Пуле Милош
Бајић, Раде Јанковић
испред Координације Срба
Истра, председник вијећа
црногорске национале
мањине Пуле Мирко
Вучинић, председница
Заједнице црногораца
и пријатеља Истарске
жупаније Рожман Бранка
те председници Вијећа
македонске националне
мањине Пуле и Истарске
жупаније Орце Стојкоски и
Зоран Петровски.

Рођење Христово - Божић | 08 јануар 2017 |

”Твојим Рођењем Христе
Боже, засија свијету
свијетлост Богопознања,
јер се у тој свјетлости
звјездом учашу они који
звјездама служе, да се
клањају Теби, Сунцу
Правде, и да познају Тебе
са висине Истока, слава
Ти!”
Један од највећих
хришћанских празника,
празник Рођења Спаситеља
и Господа нашег Исуса
Христа, свечано је
прослављен у Саборном
храму Светог Оца
Николаја Мирликијског у
Карловцу. Евхаристијским

сабрањем началствовао је
Његово Преосвештенство
Епископ горњокарловачки
г. Герасим уз саслужење
протојереја Милидрага
Стокановића,
протонамјесника
Горана Славнића и
протонамјесника Предрага
Сушића, пароха при
Саборном храму Светог
оца Николаја Мирликијског
у Карловцу.
Вјерници карловачке
парохије испунили су ову
карловачку светињу, а
велики број њих приступио
је Светој Тајни причешћа.
Посланицу за празник
Рођења Христовог,
Архиепископа Пећког,
Митрополита београдско-
карловачког и Патријарха
српског Господина Иринеја
и свих архијереја Српске
Православне Цркве,
упућену свештенству,
монаштву и свима
синовима и кћерима наше
свете Цркве, прочитао
је протојереј Милидраг
Стокановић.
Епископ Герасим је
бесједећи по окончању
сабрања честитао вјерном
народу данашњи празник,
зажељевши сваковрсна
добра и напредак у
свим дјелима у част
Богомладенца Христа,
јер Господ нас је створио,
наш је Спаситељ и ради
тога је дошао у овај свијет
да обожи човјека и да

приближи човјека себи, да
би он као створење Божије
учествовао у рајским
насладама.

Петрињски градоначелник честитао Божић православним верницима

| 10 јануар 2017 |

Петрињски градоначелник
и саборски заступник
Даринко Думбовић
примио је у својој
канцеларији петрињског
пароха протојереја Сашу
Умићевића како би њему
и верницима који Божић
славе по јулијанском
календару 7. јануара,
честитао предстојећи
празник.

Градоначелник је пароху
тим поводом даровао
пригодне сувенире и нову
богослужбену одежду.
„Мир Божји, Христос се
роди! Од срца сам вас
примио и желим вас на
неки начин даривати.
Желим да се дарујемо не
само материјално него и
лепим речима, свим оним
што имамо као, пре свега
људи који смо изабрани,
с различитих позиција,
али у сваком случају са
заједничким интересом
за људе који овде живе.
Знамо шта смо у задњих
двадесет и нешто година
проживели и да је тим
тежа наша порука и мисија

свега онога што људима морамо рећи, код свега онога што људи очекују од вас као пароха и мене као градоначелника“, рекао је градоначелник Думбовић. Истакнуо је како је између Града и Парохије успостављена добра сарадња која је била видљива и на обнови парохијске зграде, додавши како је упознат и са потребом Парохије за проширењем простора. „Ја као човек никада нисам стварао разлике. Сматрам да животни стандард мора бити једнако доступан свим грађанима. Вама и верницима који славе Божић по јулијанском календару од срца честитам и желим све најбоље, да га проведете у благостању и љубави и уз све оно што породица има, шаљући поруку да су та два Божића и тих 14 дана разлике, у хришћанству једна прича. У граду Петрињи, мислим да имамо врло добру сарадњу, да на самом терену немамо никаквих проблема и да ту сарадњу треба још само проширивати. Ту смо због грађана, ја због свих грађана, ви због верника. Ту сарадњу требамо наставити даље. То је порука коју треба дати кроз Божић. Добра је ствар да се дружимо, да

једни другима честитамо, да држимо до вере и да држимо до различитости. По мени то може бити само велико богатство, а не мана на овим просторима“, рекао је приликом сусрета петрињски градоначелник, најавивши потпору Града Парохији у обнови девастираних црквених објеката.

Саша Умићевић који је у Петрињи парох три и по године, захвалио је на пријему и на новој одежди, изразивши наду како ће је оденути већ за предстојећи Божић:

„Захваљујем Вам се на пријему, као и на овом дивном дару – одежди која ће обогатити нашу скромну ризницу“, рекао је протојереј Саша Умићевић, те додао:

„Налазимо се у периоду даривања, али то даривање би требало бити заступљено током читаве године, због чега би требало развијати свест о хуманости, поготово према онима који су старији, болесни, немоћни и од ближњих заборављени“. Додао је како парохија уз помоћ својих парохијана, развија харитативну делатност како би се нашла при руци онима којима је помоћ заиста потребна, због чега се и град Петриња укључио

у божићну хуманитарну акцију донирајући 20 пакета једнократне помоћи. „Желим да година која је пред нама донесе пуно љубави, мира, разумевања, слоге а пре свега пуно хуманости према онима којима смо потребни, остајући у нади да ће се наша сарадња наставити и у будућности на општу корист свих нас који живимо у Петрињи и на подручју града Петриње“, рекао је на крају сусрета петрињски парох протојереј Саша Умићевић.

Празник Светог првомученика и архиђакона Стефана

| 10 јануар 2017 |

У понедељак, 09.

јануара текуће године, када наша Света Црква прославља успомену на Светог првомученика и архиђакона Стефана, у ријечком храму Светог оца Николаја Мирликијског, служена је Света архијерејска Лиургија. Евхаристијским сабрањем началствовао је Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки г. Герасим, уз саслужење свештенства ове ријечке светиње, протојереја-ставрофора Миће Костића и јереја Јована Галамића. Након заамвоне молитве,

освећена су славска кољива и пререзани колачи данашњих свечара који прослављају Светог првомученика и архиђакона Стефана као свог заштитника. Бесједећи по окончању сабрања, Епископ Герасим је поучио вјерне о прочитаном одломку из данашњег Јеванђеља, а свечарима који прослављају Светог првомученика и архиђакона Стефана као заштитника свога дома, честитао данашњи празник и крсну славу. Свети првомученик и архиђакон Стефан, бијаше први од седам ђакона, које апостоли свети рукоположише и поставише на службу око помагања сиротима у Јерусалиму. Зато се и прозва архиђаконом. Силом вјере своје Стефан чињаше чудеса велика међу људима. Посрамљени Јевреји, навикнути на клевете, узбунеше и народ и старјешине народне против невиног Стефана, клеветајући га као да је хулио на Бога и на Мојсија. Брзо нађоше лажне сведоке који то потврдише. Тада Стефан стаде пред народ, и сви видјеше лице његово “као лице ангела”. И отвори Стефан уста своја и изређа многа добродјелства

и чудеса Божја, која Бог учини у прошлости народу израиљском као и многе злочине и противљење Богу од стране тога народа. Нарочито их изобличи за убиство Христа Господа назвавши их “издајницима и крвницима”. И док они шкргутаху зубима, Стефан погледа и видје небо отворено и славу Божју. И то што видје, он објави Јеврејима: “Ево видим небеса отворена и Сина Човјечијега гдје стоји с десне стране Бога”. Тада га пакосници изведоше ван града и убише камењем. Тијело светог Стефана тајно узе и сахрани на своме имању Гамалил, кнез јеврејски и потајни хришћанин.

Божјиња хуманитарна акција на петрињској парохији

| 12 јануар 2017 |

Поводом празника Христовог Рођења, парохија петрињска је организовала сада већ традиционалну божјињу хуманитарну акцију са циљем уручивања помоћи старима, немоћнима, болеснима и од ближњих заборављенима. Захваљујући испруженој руци пуној љубави и милосрђа већег броја верника и пријатеља

парохије петрињске, који су својим донацијама помогли ово племенито дело, током празничних дана учињене су посете и припремљеним даровима обрадовани:

- пацијенти петрињске Опште болнице „Др. Иво Педишић“,
 - корисници Дома за старе и немоћне особе у Петрињи,
 - корисници Дома за психички болесне особе у Петрињи,
 - преко 40 породица и појединаца.
- Овом приликом се захваљујемо свима који су нас делатном љубављу према онима који су у било каквој врсти потребе подсетили ко је наш ближњи.

Светосавска академија у Карловцу

| 28 јануар 2017 |

У петак 27. јануара, на празник Светог Саве, првог Архиепископа Српског, у вечерњим часовима уприличена је свечана Светосавска академија у карловачком градском позоришту „Зорин Дом”. Овогодишњу Светосавску академију заједничким трудом и залагањем уприличили су Српска православна Црквена општина у Карловцу и

Српско културно друштво
Просвјета - подбор
Карловац.
Уз богат културно
умјетнички програм у току
којег су наступали хор
и ансамбл “Аллилуиа”
из Београда, који његује
и промовише пре свега
домаће али истовремено
и стране ауторе, те тако
и репертоар обухвата
композиције од XIII до
XXI века, првенствено
српских, а потом руских,
бугарских, грчких као и
многих других аутора и
СКД Просвјета - подбор
Крњак која од заборавља
чува народне обичаје
овог краја, свечано је
прослављена успомена
на архиепископа и
просветитеља српског,
Светог Саву.
Традиционалну
Светосавску бесједу пред
уваженим гостима, међу
којима су били и амбасадор
Републике Србије у
Републици Хрватској,
представници карловачке
жупаније и града Карловца,
као и представници
Вијећа Српске националне
мањине у Републици
Хрватској, проузнио је
протонамјесник Горан
Славнић, парох карловачки.
Са жељом да се традиција
обиљежавања данашњег
дана уприличавањем
Светосавске академије
настави и дуги низ

година које су пред нама,
закључена је вечерашња
духовна и културно-
умјетничка манифестација.

Светосавска академија у Ријечи

| 29 јануар 2017 |

У суботу 28. јануара, на
празник преподобног
Павла и преподобног
Гаврила Лесновског,
у вечерњим часовима
уприличена је свечана
Светосавска академија у
“ХКД Театру” у Ријечи
Светосавску академију
у част Светог Саве,
чудотворца и утјешитеља,
пастира и предводника,
организовало је Српско
културно друштво
Просвјета - подбор
Ријека уз подршку Српске
православне Црквене
општине на Ријечи.

У току програма
наступио је хор и ансамбл
“Аллилуиа” из Београда,
који је свој богат репертоар
овјенчан значајним
результатима, након
Карловца, представио и
публици у ријечком “ХКД
Театру”.

Академију је отворио
господин Јовица
Радмановић, председник
СКД Просвјете -
подбора у Ријечи, који
се том приликом захвалио
присутним гостима, међу
којима су били и Конзул

Републике Србије у
Ријечи, замјеник жупана
Приморско-горанске
жупаније, замјеник
градоначелника града
Ријеке, председник
Хрватске господарске
коморе, жупанијске коморе
Ријека, председник
Заједнице Срба - Ријека,
председник ВСНМ-а за
град Ријеку и председник
СКД Просвјета - подбор
Вишково.

Са израженом надом
да ће се традиција
обиљежавања дана Светог
Саве уприличавањем
Светосавске академије
наставити још дуго година,
јер Свети Сава јесте и
треба да буде наш извор
снаге, врлине и свјетлости,
управо оно чему треба
да тежи сваки човјек,
окончана је културно-
умјетничка манифестација
у Ријечи.

Савиндан у Топуском и Вргинмосту

| 29 јануар 2017 |

Празник Светог
Саве, првог српског
Архиепископа и највећег
српског светитеља и
просветитеља, који
се прославља и као
школска слава, свечано
је прослављен у храму
Рођења Светог Јована
Претече у Топуском. Храм
је био испуњен децом и
њиховим родитељима и

већи број њих приступило је светом причешћу. Од стране школараца изрецитовани су стихови у славу и част Господа Бога и његовог угодника Светог Саве.

Након Свете Литургије подељени су пакетићи присутној деци. Сутрадан, по Савиндану, у вечерњим сатима одржана је Светосавска духовна академија у Дому културе у Вргинмосту.

Посјета Епархији горњокарловачкој | 17 март 2017 |

У петак 17. марта текуће године, на празник Преподобног Герасима Јорданског, који је уједно и имендан Епископа горњокарловачког г. Герасима, Епископију горњокарловачку посјетили су Високопреосвећени Митрополит загребачко-љубљански г. Порфирије и Преосвећени Епископ далматински г. Фотије. Господу Архијереје, у престолном граду Карловцу, срдечно је дочекао домаћин, Епископ горњокарловачки г. Герасим.

У разговору који је вођен у Епископској резиденцији у Карловцу,

било је говора о животу и раду свештенства, стању православних манастира и храмова, као и о животу православних вјерника у Републици Хрватској.

Недеља четврта поста - Средопосна

| 26 март 2017 |

У четврту недељу Великог поста, када наша Света Црква прославља Светог Јована Лествичника, служена је Света Архијерејска Литургија у карловачком Саборном храму. Евхаристијским сабрањем је началствовао Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки г. Герасим, уз саслужење свештенства при Саборном храму, протонамјесника Горана Славнића и протонамјесника Предрага Сушића.

У својој бесједи по окончању сабрања, Епископ Герасим је поучио присутне о значају данашњег празника и Светог Јована Лествичника, који је био монах отшелник, а потом игуман Синајског манастира.

Свети Јован Лествичник у свом најпознатијем дјелу "Небеска Лествица" описује врлине и пороке,

монашки живот и природу потпуног бестрашћа, које се сматра за идеал хришћанског савршенства. То је спис састављен из тридесет поука: као што је потребно да човек проживи тридесет година од свог рођења како би постао зрео – по мјерилима оног доба – тако је и монаху потребно да прође тридесет ступњева у свом подвигу да би достигао савршенство.

Идеја Лествице, тог ступњевитог узрастања у духовном савршенству, узета је из познатог старозавјетног виђења праоца Јакова. Симболички, Јаковљева лествица, која стоји на земљи, а врхом дотиче небо, по којој се анђели Божји пењу и силазе, и на чијем се врху налази Господ, треба да означи човјеков пут ка висинама божанског савршенства, везу између неба и земље, пут на којем човјека прате анђели Божји и који има сасвим одређен циљ: самог Господа Бога.

Недеља пета поста - Глупна

| 02 април 2017 |

У недељу пету Часног и Великог поста - Глупну, посвећену највећем примјеру Божјег

човјекољубља и дивној подвижници Божјој, проподобној Марији Египћанки, Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки г. Герасим началствовао је Светом Архијерејском Литургијом у Саборном храму Светог оца Николаја Мирликијског у Карловцу. Епископу је овом приликом саслуживало свештенство при Саборном храму: протонамјесник Горан Славнић и протонамјесник Предраг Сушић.

У својој бесједи по окончању сабрања, Епископ Герасим је честитао окупљеним вјерницима данашњи празник, подсјетивши их да наша Света Црква у току богослужења пете седмице Часног и Великог поста даје утјеху и охрабрује оне који држе пост, чињеницом да је иза нас већи дио поста, и побуђује нас да радосно наставимо ходити ка празнику Васкрсења Господа и Спаситеља нашег Исуса Христа.

У данашњи дан Цркви чини службу преподобној Марији Египћанки, показујући у њој образац искреног покајања, а самим тим показује колико је неизмјерна и велика милост Божја

и човјекољубље према онима који искрено желе да се покају и обрате од сагрјешења.

Прослава Благовијести у манастиру Рмњу

| 08 април 2017 |

Велика духовна радост походила је данас манастир Рмањ и Мартин Брод. На дан Благовијести, када се Света Црква Православна присјећа благих вијести које је архангел Гаврило изрекао Пресветој Богомајци, и наша Света Обитељ доживјела је велику духовну благодат.

Благослов Божији из Митрополије Загребачко-љубљанске, Епархије Далматинске и Горњокарловачке, пренијели су нам духовни Пастири ових свештених крајева, Митрополит Порфирије, Епископ Фотије и Епископ Герасим. Високопреосвећени Митрополит Порфирије је началствовао Божанственим Сабрањем, уз саслуживање великог броја свештенства и монаштва. Велики број народа притекао је у манастир Рмањ из разних крајева наше Епархије и шире. Велики број вјерника је на Светој Евхаристији приступио Светој Чаши,

што је и било на велику духовну радост и корист Свете Заједнице.

На крају Свете Литургије Епископ Атанасије се захвалио својој браћи саслужитељима и замолио Високопреосвећеног Митрополита Порфирија да каже своју проповијед, благовијест народу окупљеном у Светој Заједници. Митрополит је у проповиједи исказао значај Празника Благовијести за сваког Хришћанина понаособ као и за цијелу Цркву. „Велики је и радостан дан данас, велики је Празник...“. Одјекивале су ријечи Високопреосвећеног Митрополита, и вјерујемо, оставиле велики утисак на окупљену живу Цркву. Благовијести су „чудо“ које руши устаљени поредак физике и биологије, нешто што се без искрене вјере не може разумјети. Вјера у Сина Божијег побјеђује све законе и поретке.

Послије Свете Литургије за све госте је припремљен ручак у манастирској порти, гдје је Епископ Далматински Фотије поздравио окупљени народ пригодном бесједом, последије које се и настојатељ ове Свете Обитељи, Високопреподобни

архимандрит Серафим
захвалио свима
присутнима и послао
поруку којом жели да се
често окупљамо и Богу
приносимо молитве у овој
Светој Обитељи.

Да и свима нама да Господ
да духовно окончамо Свету
Четрдесетницу и будни,
духовно спремни дочекамо
Свето и Славно Васкрсење
Господње које је, ево, већ
пред нашим вратима.

Улазак Христов у Јерусалим - Цвијети |09 април 2017 |

Евхаристијским сабрањем
у храму Светог оца
Николаја Мирликијског
у Ријеци, прослављена је
успомена на улазак Господа
Исуса Христа у Јерусалим
- Цвијети. Торжественим
собрањем, началствовао је
Његово Преосвештенство
Епископ горњокарловачки
г. Герасим, уз саслужење
протојереја-ставрофора
Миће Костића, протојереја
Милидрага Стокановића и
јереја Јована Галамића.

Мноштво народа,
православних вјерника
ријечке парохије, испунило
је ову дивну ријечку
светињу, а велики број њих
приступио је Светој Тајни
причешћа. Литургију су
својим појањем уљепшали

чланови хора парохије
ријечке.

Епископ Герасим се
окупљеним вјерницима
обратио бесједом, у
којој је нагласио значај
данаšnjег дана и празника
за васцијели род људски на
земљи.

Улазак Христов у
Јерусалим - Цвијети,
покретни је празник, који
се слави сутрадан по
васкрсењу Лазаревом, тј.
Лазаревој суботи (Врбица),
шесте недеље Великог
поста и недељу дана пред
Васкрсење Господа и
Спаситеља нашег Исуса
Христа.

Празник Цвијети
установљен је у
Јерусалиму крајем IV
вијека као успомена на
последњи, царски и
свечани улазак Господа
Исуса Христа у Свети град
Јерусалим, када је Христос
јашући на магарету, ушао
у град шест дана прије
Пасхе. Том приликом народ
Га је дочекао као Цара,
простирући своје хаљине и
гранчице дрвећа и носећи у
рукама палмове гранчице.

Осана на висинама!
Благословен Онај који
долази у име Господње!

Лазарева Субота - Врбица
|08 април 2017 |
Опште васкрсење
прије страдања Свога
потврђујући, из мртвих
подигао јеси Лазара,
Христе Боже. Стога и
ми, попут дјецe, знамења
побједе носећи, Теби,
Побједитељу смрти
кличемо: Осана на
висинама, благословен који
долази у име Господње! “

У суботу 08. априла
2017. године, на празник
Васкрсења четвородневног
Лазара - Лазарева
Субота, служена је Света
Архијерејска Литургија
у манастирском храму
Рођења Светог Јована
Претече у Гомирју.
Евхаристијским сабрањем
началствовао је Његово
Преосвештенство Епископ
горњокарловачки г.
Герасим, уз саслужење
архимандрита Михаила и
архимандрита Наума.
У данашњи дан, када
празнујемо успомену
на Васкрсење Лазарево,
Епископ Герасим је у
својој бесједи поучио
присутне вјернике о
значају данашњег празника
и дана у који је Господ,
васкрснувши Лазара после
четвородневног пребивања
у гробу, показао свијету да
је Он Господар живота и
смрти и да без Њега ништа
не бива.

АРЕСАР

ПРАВОСЛАВНА ЕПАРХИЈА ГОРЊОКАРЛОВАЧКА

Славе Рашкај 14; 47 000 Карловац; Република Хрватска

телефон: 00385 (0)47 642 531; факс: 00385 (0)47 642 532; e-mail: episkop@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КАРЛОВЦУ (I)

ПРОТОНАЈЧЕСНИК ГОРАН СЛАВНИЋ

Тина Ујевића 5; 47 000 Карловац

tel: mob: +385 (0)95 880 36 36
fax: e-mail: goranslavnic@gmail.com

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У РИЈЕЦИ (I)

ПРОТОЈЕРЕЈ-СТАВРОФОР ЛИЊО КОСТИЋ

Ивана Зајца 24/1; 51 000 Ријека

tel: +385 (0)51 335 399 mob: +385 (0)91 514 82 50
fax: +385 (0)51 324 160 e-mail: spco-na-rijeci@ri.t-com.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ПУАН

ПРОТОЈЕРЕЈ-СТАВРОФОР ГОРАН ПЕТКОВИЋ

Перој 19; 52 215 Водњан

tel: +385 (0)52 520 654 mob: +385 (0)98 979 30 38
fax: +385 (0)52 520 654 e-mail: spco_pula@yahoo.com

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КАРЛОВЦУ (II)

ПРОТОЈЕРЕЈ МИЛАНДРАГ СТОКАНОВИЋ

Амброза Враницанија 6; 47 000 Карловац

tel: mob: +385 (0)99 776 776 9
fax: e-mail: milidrag.stokanovic@gmail.com

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У РИЈЕЦИ (II)

ЈЕРЕЈ ЈОВАН ГАЛАМИЋ

Ивана Зајца 24/3; 51 000 Ријека

tel: +385 (0)51 335 399 mob: +385 (0)95 723 356 4
fax: +385 (0)51 324 160 e-mail: jovan.galamic1@gmail.com

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ОГУЛИНУ

ПРОТОЈЕРЕЈ МИЛАН ОГУЛИЋ

Б. Франкопана 16; 47 300 Огулин

tel: +385 (0)47 532 475 mob: +385 (0)98 130 05 31
fax: +385 (0)47 532 475 e-mail: spco-ogulin@live.com

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КАРЛОВЦУ (III)

ПРОТОНАЈЧЕСНИК ПРЕДРАГ СУШИЋ

др Милана Немичића 10; 47 000 Карловац

tel: mob: +385 (0)95 871 62 69
fax: e-mail: predragsusic@yahoo.com

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ГОСПИТУ/САМЉАНУ

ЈЕРЕЈ ДРАГАН МИХАЈЛОВИЋ

Ул. Специјалне Јединице Полиције 16; 53 000 Госпић

tel: mob: +385 (0)97 668 264 1
fax: e-mail: dragan.bn.gk@hotmail.com

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ДОНЈОМ ЛАПУ

ПРОТОЈЕРЕЈ-СТАВРОФОР СЛАВНИША СИМАКОВИЋ

Маршала Тита 11; 53 250 Доњи Лапац

tel: +385 (0)53 765 154 mob: +385 (0)95 87 87 197
fax: +385 (0)53 765 154 e-mail: simakovic@gmail.com

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КОЛАРИЋУ

ПРОТОНАЈЧЕСНИК ЗЕЉКО ВИДАКОВИЋ

Коларић 67; 47 220 Војнић

tel: +385 (0)47 883 519 mob: +385 (0)99 201 40 15
fax: +385 (0)47 883 519 e-mail: zeljkovidakovic19@yahoo.com

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У С. МОРАВИЦАМА

ПРОТОЈЕРЕЈ-СТАВРОФОР ЈЕЛЕНКО СТОЈАНОВИЋ

Докмановићи 10; 51 325 Моравице

tel: +385 (0)51 877 137 mob: +385 (0)98 801 051
fax: +385 (0)51 877 137 e-mail: spco-moravice1@net.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ГРАЧАЦУ

ЈЕРЕЈ ПРЕДРАГ ПАНТЕЉИЋ

К. Степинца 82; 23 440 Грачац

tel: +385 (0)23 789 08 64 mob: +385 (0)99 596 25 69
fax: +385 (0)23 789 08 64 e-mail:

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ТОПУСКОМ

ПРОТОЈЕРЕЈ МИЛЕ РИСТИЋ

Прилаз г. Драшковића 2а; 44 415 Топуско

tel: +385 (0)44 733 329 mob: +385 (0)91 585 05 46
fax: +385 (0)44 733 329 e-mail: parohija.topusko@gmail.com

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ДРЕЖНИЦИ

ПРОТОЈЕРЕЈ МИЛОШ ОРЕЉ

Спомендом бб; 47 313 Дрежница

tel: +385 (0)47 566 179 mob: +385 (0)98 983 35 38
fax: +385 (0)47 566 322 e-mail: spco@dreznica.net

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У МАЈШКОМ

ПРОТОНАЈЧЕСНИК МАКСИМОВИЋ

Прве гардијске бригаде 1/а; 47 304 Плашки

tel: +385 (0)47 573 456 mob: +385 (0)95 509 43 28
fax: +385 (0)47 573 456 e-mail: maksimovic79@net.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ГЛИНИ

ПРОТОЈЕРЕЈ СЛОБОДАН ДРАКУЛИЋ

Хрватска 20; 44 400 Глина

tel: +385 (0)44 880 615 mob: +385 (0)98 977 17 32
fax: +385 (0)44 880 615 e-mail: slobodandrakulic1977@gmail.com

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КОРЕНИЦИ

ПРОТОНАЈЧЕСНИК НИКОЛА МИЛОБАБИЋ

Девете гардијске бригаде 26; 53 230 Кореница

tel: +385 (0)53 756 367 mob: +385 (0)95 806 18 38
fax: +385 (0)53 756 367 e-mail: nmilobabic@gmail.com

МАНАСТИР РОЂЕЊА СВ. ЈОВАНА У ГОМИРЈУ

АРХИМАНДРИТ МИХАИЛО (ВУЧЕВИЋ)

Рибњак 23; 51 327 Гомирје

tel: +385 (0)51 878 188 mob: +385 (0)91 781 43 14
fax: +385 (0)51 878 188 e-mail: manastir.gomirje@hotmail.com

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ПЕТРИЊИ

ПРОТОЈЕРЕЈ САША УМИЋЕВИЋ

Владимира Назора 13; 44 250 Петриња

tel: +385 (0)44 813 419 mob: +385 (0)95 511 46 69
fax: +385 (0)44 813 419 e-mail: sasa_umicevic@live.com

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ОТОЧУ

ПРОТОНАЈЧЕСНИК САДЉАН НИКИЋ

Трг др. Фране Туђмана 5; 53 220 Оточац

tel: +385 (0)53 771 285 mob: +385 (0)98 900 21 71
fax: +385 (0)53 771 285 e-mail: jerejsladjan@gmail.com

МАН. БОГОРОДНИЦЕ ТРОЈЕРУЧНИЦЕ У Д. БУДАЧКОМ

АРХИМАНДРИТ НАУМ (МИЛКОВИЋ)

Доњи Будачки 6; 47 242 Крњак

tel: +385 (0)47 718 206 mob: +385 (0)99 744 00 29
fax: +385 (0)47 718 206 e-mail: manastir.trojerucica@gmail.com

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КОСТАЈНИЦИ

ПРОТОЈЕРЕЈ-СТАВРОФОР ДАНИБОР ТАНАСИЋ

Даворина Трстењака 5; 44 430 Костајница

tel: +385 (0)44 851 206 mob: +385 (0)91 565 69 54
fax: +385 (0)44 851 206 e-mail: dalibortanasic76@gmail.com

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ДВОРУ

ПРОТОЈЕРЕЈ-СТАВРОФОР РАДОСЛАВ АНЂЕЛИЋ

Миле Б. Чађе 46; 44 440 Двор

tel: +385 (0)44 871 811 mob: +385 (0)98 56 36 13
fax: +385 (0)44 871 811 e-mail: spc.co.dvor@gmail.com

УРЕДНИШТВО ЧАСОПИСА

СВЕТИ САВА ГОРЊОКАРЛОВАЧКИ

Амброза Враницанија 6; 47 000 Карловац

tel: +385 (0)47 642 531 mob: +385 (0)99 744 00 29
fax: +385 (0)47 642 532 e-mail: naum.m89@gmail.com

